

▶ AZ UNIÓS ALAPOK BEVONÁSÁVAL FINANSZÍROZOTT KÖZBESZERZÉSEK JAVÍTÁSA

A közbeszerzések jelentős szerepet töltenek be Európa gazdaságában. 2011-ben a kormányzati szervek és a közüzemi szolgáltatók mintegy 2406 milliárd eurót költöttek a közbeszerzési szerződések teljesítésének finanszírozására, amelyek az Unió bruttó hazai termékének körülbelül 19%-át adják.

Egy bizonyos érték fölötti közbeszerzési szerződések az Unió közbeszerzési jogának hatálya alá tartoznak. Ezek összértéke az elmúlt évtizedben tapasztalható jelentős növekedést követően 2011-ben elérte a 425 milliárd eurót (a GDP 3,4%-a).

A közbeszerzési pályázati eljárásokra vonatkozó uniós szabályok célja annak szavatolása, hogy a rendszer minden ajánlattevő számára tisztességes feltételeket teremtsen, és a versenypályázat révén odaítélt forrásokat a lehető legjobban használják fel. Az uniós és nemzeti ellenőrök munkájuk során azonban viszonylag sok hibát fedeznek fel az eljárásokban, különösen a helyi közigazgatási szervek szintjén. A Bizottság jelenleg is egy olyan cselekvési terven dolgozik, amelynek javasolt intézkedései ezt a problémát hivatottak orvosolni, többek között a tudatosság növelése, képzések és útmutatás terjesztésének formájában.

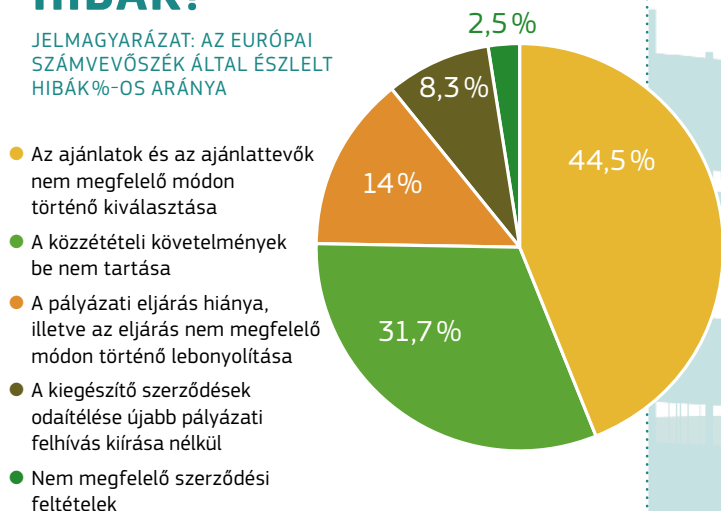
Szabálytalanságok

A közbeszerzési eljárások lebonyolításához szükséges adminisztratív kapacitás és szakértelem szintje tagállamonként eltér. A legtöbb hiányosság a helyi hatóságok szintjén tapasztalható.

A közös finanszírozással támogatott szerződések jellege miatt (amelyek gyakran összetett és nagy értékű infrastrukturális projektekhez köthető szerződések), a legnagyobb hibaszint az Európai Regionális Fejlesztési Alapból és a Kohéziós lapból finanszírozott közbeszerzésekhez kötődik. Habár a hibák az Európai Szociális Alap, az Európai Halászati Alap és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap esetében kevésbé

MELYEK A LEGGYAKORIBB HIBÁK?

JELMAGYARÁZAT: AZ EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK ÁLTAL ÉSZLELT HIBÁK %-OS ARÁNYA

jelentősek, a közbeszerzésekkel kapcsolatos szabálytalanságok aránya ezen alapok tekintetében is magas. Emiatt a kapcsolódó finanszírozás visszafizettetésére irányuló pénzügyi korrekciók gyakran vannak kedvezőtlen hatással a projektek végrehajtására.

Egyes tagállamokban a pályázati dokumentációk minősége és konzisztenciája több esetben sem megfelelő, ami a szerződés-odaítélési eljárás és a végrehajtás során további problémákat vethet fel. Szintén jellemző, hogy bizonyos tagállamok kiegészítő nemzeti szabályok révén túlbonyolítják a közbeszerzési eljárások megvalósítását, ami a finanszírozás kedvezményezettjeire további, indokolatlan adminisztratív terheket ró.

A települési vagy helyi szinten pályáztatott szerződésekkel kapcsolatban több hiba és szabálytalanság fordul elő más szintekhez képest. Ennek oka egyrészt az olyan kockázati

tényezők kombinációja, mint a kisebb adminisztratív kapacitás, a tapasztalat és a szakértelem hiánya, másrésztől bizonyos esetekben a vállalatok kiválasztása során tanúsított részrehajlás lehet. A szolgáltatási szerződéseknél több hiba fordul elő, mint a beszerzésre/munkavégzésre irányuló pályázatok esetében. Az egyik legsúlyosabb hiba, amely számos probléma forrása, hogy a kiegészítő munkákat pályázat nélkül közvetlenül az eredeti tevékenységet ellátó szerződő félnek ítélik oda. Ezzel nemcsak az eredeti szerződési feltételek módosulnak, hanem az előzetes pályáztatással kapcsolatos egyensúly is felborul.

Noha az eljárási, illetve értékelési hibák gyakran nem szándékosak, a hibákból fakadó pénzügyi korrekciók miatt a közgazgatási szervek súlyos problémákkal szembesülhetnek a megvalósítás során.

A felelősség kérdése

A megfelelő pályázati eljárások figyelemmel kísérése közvetlenül a nemzeti hivatalok feladata. A Bizottság több éve szervez képzéseket a tagállamok számára, hogy bővüljön az irányító hatóságok személyzetének és az ellenőröknek a közbeszerzési eljárások ellenőrzésével kapcsolatos szakértelme.

Ennek eredményeképpen a pályázati eljárásokkal közvetlenül foglalkozó nemzeti tisztviselők és ellenőrök egyaránt felkészültebben tudják megelőzni és felismerni a hiányosságokat és a hibákat. Kiegészítésként egyes tagállamok saját közbeszerzési eljárásaikon is javítottak, hogy azok sokkal inkább összhangban legyenek a vonatkozó uniós irányelvekkel, és a bizottsági ajánlások mellett a követendő módszerekkel kapcsolatos tanácsoknak is megfeleljenek. Mindezekről függetlenül nemzeti szinten további kapacitásbővítést kell végezni.

A munkacsoport

Az európai strukturális és befektetési alapok irányításához kapcsolódóan közbeszerzési munkacsoportot hoztak létre, amelynek feladata a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos állandó hibák kiküszöbölése. A 2013 szeptemberében létrehozott munkacsoport tagjai az elnökséget ellátó Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság mellett a Belső Piaci és Szolgáltatási Főigazgatóság, a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága, a Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság, valamint az Európai Beruházási Bank képviselői. A munkacsoport ez idáig több, a 2014 és 2020 közötti időszakban végrehajtandó közbeszerzési eljárások hatékonyságát növelő intézkedést is meghatározott, amelyek közül több már elindult a megvalósítás útján.

Az intézkedések között egy olyan gyakorlati útmutató kidolgozása és terjesztése is szerepel, amely a közbeszerzésekkel kapcsolatban gyakran előforduló hibák megelőzéséhez ad tanácsokat. Az útmutató felépítése a közbeszerzési eljárások főbb szakaszait követi, és kiemeli a figyelmet igénylő

A KÖZBESZERZÉS A KORRUPCIÓ MELEGÁGYA.

Lásd a *Panorama* magazin 49. számában található cikket (34-35. oldal) a Bizottság korrupció- és csalásellenes stratégiájáról és az idén szervezett kapcsolódó rendezvényekről.

és elkerülendő hibákat. Az útmutató egyúttal a követendő módszereket bemutató esettanulmányokból álló eszközcsoportot, valamint bizonyos témák részletesebb áttekintéséhez szükséges további erőforrásokat is ismerteti. Konkrét példákon keresztül szemlélteti, hogy mit szabad és mit nem a projektciklus közbeszerzési és szerződés-végrehajtási szakaszai során, ezenkívül a megvalósítás során felmerülő különféle helyzeteken kívül a 25 leggyakoribb és legsúlyosabb hibát is felsorolja.

Az új ESB-alapok a közbeszerzéshez kapcsolódóan is előírják feltételeket, hogy biztosítsák a szükséges tagállami és regionális intézkedéseket (amelyeknek a partnerségi megállapodásokban és az operatív programokban is szerepelniük kell), mielőtt az alapokból finanszírozott beruházásokat végrehajtnák.

Bizonyos tagállamok esetében, így például Romániában és Bulgáriában konkrét cselekvési terveket vezettek be, hogy növeljék az ismeretek szintjét, és hogy a szóban forgó tagállamok jobban megfeleljenek a közbeszerzési eljárásokra vonatkozó követelményeknek.

Az új szabályok

A közbeszerzésekre vonatkozó irányelvcsomagot 2014 áprilisában fogadták el. A tagállamok 2016-ig ültetik át nemzeti jogukba. A Bizottság biztosítani fogja az irányelvek átültetéséhez és megvalósításához szükséges képzéseket a tagállamok számára.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Közbeszerzési útmutató:

<http://europa.eu/!hb94Mb>

Az Unió közbeszerzésekkel foglalkozó honlapja:

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm

